

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง รูปแบบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการกำหนดขอบเขตการศึกษา ขอบเขตประชากร วิธีการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล นิยามศัพท์และระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยการศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเรื่องที่ศึกษาจะครอบคลุมถึงกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น

ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2551 จำนวน 613 คน (คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 30 มิถุนายน 2551) ใน 5 หลักสูตร ได้แก่ 1. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต 2. หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต 3. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมเกษตร 4. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด และ 5. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรที่จะศึกษา แบ่งตามหลักสูตรที่ศึกษา

หลักสูตร	จำนวนนักศึกษา (คน)
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	173
บัญชีมหาบัณฑิต	118
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมเกษตร	102
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด	99
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร จังหวัดเชียงใหม่	121
รวม	613

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งมีแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2551 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenient Sampling) ให้ได้จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของประชากรทั้งหมด คือ อย่างน้อยต้องเก็บข้อมูลได้ 491 ตัวอย่าง ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ ฐานะรายได้ ขนาดครอบครัว ที่พักอาศัย ภูมิลำเนา เป็นต้น

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการทำงาน งานอดิเรก เหตุการณ์ทางสังคม วันหยุดพักผ่อน ชมรม ซ้อมปิ้ง กีฬา เป็นต้น

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความสนใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความสนใจเกี่ยวกับครอบครัว บ้าน งาน การพักผ่อน แฟชั่น อาหาร สื่อต่างๆ ความสำเร็จ เป็นต้น

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคนอื่น สังคม การเมือง ธุรกิจ การศึกษา สินค้า อนาคต เป็นต้น

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร บทความจากเว็บไซต์ ตลอดจนการค้นคว้าจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้ง 5 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม เกษตร หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด และ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ อาคารเรียน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวันเสาร์ และ/หรือ วันอาทิตย์ ที่มีการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) การวิเคราะห์ปัจจัยด้วยเทคนิค Factor Analysis และการจำแนกกลุ่มตัวแปรด้วยเทคนิค Cluster Analysis ซึ่งการเลือกคำตอบสำหรับคำถามแต่ละข้อเกี่ยวกับกิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็นนั้น แบ่งเป็น 5 ระดับตามมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert Scaling) (Socialresearchmethods, 2552: ออนไลน์) ว่า เห็นด้วยกับคำถามดังกล่าวในระดับใด ประกอบด้วยระดับและคะแนนของแต่ละระดับดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน เพื่อสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต มากกว่า 0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์สูง
2. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ระหว่าง 0.25 ถึง 0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง
3. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ระหว่าง -0.25 ถึง 0.25 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย
4. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ระหว่าง -0.25 ถึง -0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ

5. ถ้ากลุ่มตัวอย่างใด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวประกอบ (Factor Score) ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต น้อยกว่า -0.50 แสดงว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

คะแนนตัวประกอบ (Factor Score) เป็นคะแนนมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1

สถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะการดำเนินชีวิตและเพื่อวิเคราะห์ลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำผลที่ได้ทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มาหาค่าความน่าเชื่อถือ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความน่าเชื่อถือดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม	47	ข้อ	=	0.8041
แบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจ	35	ข้อ	=	0.7394
แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น	33	ข้อ	=	0.6940
แบบสอบถามทั้งหมด	115	ข้อ	=	0.8470

ค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม 100 ชุด โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง แม้ว่าในส่วน of แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นจะมีค่าความน่าเชื่อถือต่ำกว่า 0.7 ก็ตาม แต่ถ้าตัดคำถามในแบบสอบถามส่วนนี้ออกบางข้อ ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นไม่มาก ผู้เชี่ยวชาญจึงแนะนำให้แจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบจริงต่อไปโดยไม่ตัดคำถามในแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นออก

เมื่อเก็บแบบสอบถามครบ 491 ตัวอย่างแล้ว ได้ทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมดอีกครั้ง พบว่าได้ค่าความน่าเชื่อถือดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม	47	ข้อ	=	0.8109
แบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจ	35	ข้อ	=	0.7924
แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น	33	ข้อ	=	0.7034
แบบสอบถามทั้งหมด	115	ข้อ	=	0.8808

พบว่าค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม 491 ชุด ในแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็น ตลอดจนค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามโดยรวมมากกว่า 0.7 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

ขั้นตอนที่ 2 การนำเทคนิค Factor Analysis มาใช้ในการลดจำนวนตัวแปร (กัลยา วานิชย์ บัญชา, 2551: 4-32) โดยรวมตัวแปรหลายๆ ตัวให้อยู่ในปัจจัยเดียวกัน โดยถือว่าปัจจัยใหม่ที่สร้างขึ้นเป็นตัวแปรใหม่ที่สามารถหาค่าของปัจจัย หรือ Factor Score ที่จะนำไปใช้ในการจำแนกกลุ่มตัวแปรด้วยเทคนิค Cluster Analysis ในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป ซึ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Factor Analysis เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรของกิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็น นั้นมี 4 ขั้นตอนดังนี้

2.1 การตรวจสอบว่าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ขั้นตอนนี้จะตรวจสอบโดยใช้สถิติ KMO and Bartlett's test of sphericity ถ้าค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) มีค่าน้อย (เข้าสู่ศูนย์) แสดงว่าเทคนิค Factor Analysis ไม่เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ในทางกลับกัน ถ้าค่า KMO มีค่ามาก (เข้าสู่หนึ่ง) แสดงว่าเทคนิค Factor Analysis เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ แต่โดยทั่วไปถ้าค่า $KMO < .5$ จะถือว่าข้อมูลที่มีอยู่ไม่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis

2.2 การสกัดปัจจัย (Factor Extraction) มีวัตถุประสงค์เพื่อหาจำนวน Factor ที่สามารถใช้แทนตัวแปรทุกตัวได้ หรือ เป็นการดึงรายละเอียดจากตัวแปรมาไว้ใน Factor โดยจะใช้วิธี Principal Component Analysis (PCA) มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งจะกำหนดค่า Eigen values มากกว่า 1 เนื่องจากตัวแปรของแต่ละชุดไม่เกิน 50 ตัวแปร ในขั้นตอนนี้จะได้ค่า Factor Loading หรือ ค่าที่จะนำมาพิจารณาว่าตัวแปรใดบ้างที่ควรอยู่ใน Factor เดียวกัน ในการพิจารณาจัดตัวแปรต่างๆ ให้กับแต่ละ Factor นั้น ถ้า Factor Loading ของตัวแปรใดมีค่ามาก (เข้าสู่ +1 หรือ -1) ควรจะจัดตัวแปรดังกล่าวให้อยู่ใน Factor ดังกล่าว

2.3 การหมุนแกนปัจจัย (Factor Rotation) โดยใช้เทคนิค Varimax ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้ค่า Factor Loading ของตัวแปรมีค่ามากหรือลดลงจนทำให้ทราบได้ว่าตัวแปรนั้นควรอยู่หรือไม่อยู่ใน Factor ใด

2.4 การคำนวณค่า Factor Score เพื่อนำไปจำแนกกลุ่มตัวแปรในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การจำแนกกลุ่มตัวแปรด้วยเทคนิค Cluster Analysis (กัลยา วานิชย์ บัญชา, 2551: 125-170) มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งกลุ่มตัวแปรตามรูปแบบการดำเนินชีวิต ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากจะถูกจัดให้อยู่กลุ่มเดียวกัน หรือ มีรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบเดียวกัน โดยใช้ Factor Score ที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาวิเคราะห์โดยเทคนิค K-Means Cluster Analysis เทคนิคนี้จะจำแนกตัวแปร หรือ Case ออกเป็นกลุ่มย่อย โดยต้องกำหนดจำนวนกลุ่ม (Cluster) ที่ต้องการ เช่น กำหนดให้มี k กลุ่ม เทคนิคนี้จะทำงานหลายๆ รอบ (Iteration) ซึ่งในแต่ละรอบจะมีการรวม Case ให้ไปอยู่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเลือกกลุ่มที่ Case นั้นมีระยะห่างจากค่ากลางของกลุ่มน้อยที่สุด

แล้วคำนวณค่ากลางของกลุ่มใหม่ไปเรื่อยๆ จนกว่าค่ากลางของกลุ่มไม่เปลี่ยนแปลง หรือ ครอบรอบตามจำนวนที่กำหนดไว้

ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษา 9 เดือน ระหว่าง เดือนมกราคม 2552 ถึง เดือนกันยายน 2552 ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2551 ทั้งหมด 491 ชุด ในเดือนมกราคม 2552 ถึง เดือนมีนาคม 2552

สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved